

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:
1. Attempt any **five** questions.
 2. **All** questions carry **equal** marks.
 3. Answers of the **two** sections should be written in the **same** answer book.
 4. The paper will carry **100** marks for the **IDOL** syudents.

SECTION-1

- Q.1. Explain the concept of agriculture and discuss the role of agriculture in rural economy.
OR
What is agricultural productivity ? Elaborate the determining factors of agricultural productivity.
- Q.2 Explain the causes and types of soil erosion.
OR
Critically examine an acquisition of land for non.agricultural purpose.
- Q.3 Explain the various types of organic fertilizers and state it's significance in productivity.
OR
State the different traditional and modern equipment utilized for agricultural.

Section - II

- Q.4 Difine the Green Revolution and explain it's consequences.
OR
Elaborate the future policies for development of agricultural sector in India.
- Q.5 Explain the role of krishi vigyan kendra in agricultural development.
OR
Write in detailed about Department of Agriculture Government of Maharashtra.
- Q.6 Explain the concept of organic farming. State the factores of organic farming.
OR
Explain the importance of Green House and Tissue culture.

TURN OVER

[वेळ: ३ तास]

[गुण: ७०]

- सूचना: १. कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा.
 २. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत .
 ३. दोन्ही विभागांची उत्तरे एकाच उत्तरपत्रिकेत लिहा.
 ४. दूर व मुक्त शिक्षण संस्थेच्या विद्यार्थ्यांसाठी प्रश्नपत्रिका १०० गुणांसाठी आहे.

विभाग - १

प्र.१ ला शेती व्यावसायाची संकल्पना स्पष्ट करून आर्थिक विकासात शेती व्यवसायाची भूमिका सांगा.

किंवा

कृषी उत्पादकता म्हणजे काय ? कृषी उत्पादकता निर्धारित करणाऱ्या घटकांचे विवेचन करा.

प्र.२ रा जमिनीच्या धुपेची कारणे आणि प्रकार स्पष्ट करा

किंवा

जमिनीच्या बिगरशेतीसाठी होणाऱ्या संपादनावर टीकात्मक परीक्षण करा.

प्र.३ रा सेंद्रिय खतांचे विविध प्रकार सांगून उत्पादकतेच्या दृष्टीने त्याचे महत्व विशद करा.

किंवा

शेतीसाठी वापरली जाणारी विविध पारंपारिक व आधुनिक अवजारे सांगा.

विभाग - २

प्र.४ था हरित क्रांतीची व्याख्या सांगून हरित क्रांतीचे परिणाम सांगा

किंवा

भारतीय शेतीक्षेत्राच्या विकासासाठी भविष्यकालीन धोरणांचे विवेचन करा.

प्र.५ वा शेती विकासातील कृषी विज्ञान केंद्राची भूमिका स्पष्ट करा

किंवा

महाराष्ट्र शासनाच्या कृषी विभागाची सविस्तर माहिती लिहा.

प्र.६ वा सेंद्रिय शेतीची संकल्पना स्पष्ट करा. सेंद्रिय शेतीचे घटक सांगा.

किंवा

हरितगृह आणि उतीसंवर्धनाचे महत्व स्पष्ट करा.
